

SAMARQAND VILOYAT PEDAGOGLARNI YANGI METODIKALARGA O'RGATISH MILLIY MARKAZI

2.1.-modul. Mutaxassislik fanlari nazariy-amaliy asoslari

**1-mavzu: Ona tili va adabiyot fani hamda ta'larning
asosiy nazariyalari**

**Urinbayeva Dilbar Bazarovna
f.f.d., professor**

SAMARQAND-2024

Uchinchi Renesanss bo‘sag‘asida ta’lim oldiga bir qator vazifalar qo‘yildi. Uning asosida esa muloqot qilish, ma’naviy va kognitiv sifatlari doimiy o‘zgarib borayotgan muhitda shaxsning rivojlanishi yotadi.

**Ta’lim muassasalarida kim o‘qitishi, kimlar o‘qitilishi,
nimalar, nima maqsadda va qanday
o‘qitilishi masalasi bizning kelajagimiz, boringki,
milliy savodxonlik imidjidir.**

O‘tgan asrning o‘rtalarida vujudga kelgan turli nazariyalar, qarashlar, o‘quv faoliyati va ta’limning talqinlari, nafaqat, pedagogik tajribani, balki psixologiya fanining bu tarmog‘ini ilmiy-amaliy boyitishga asos bo‘ldi.

A.A.Smirnov,
V.Ya.Lyaudis

xotira haqida

M.I.Lisina,
A.A.Venger

bolalarda
nutqning
rivojlanishi

N.D.Levitov,
V.A.Kruteskiy

o‘quvchilariing
aqliy faoliyati va
iste’dod
muammolari

idrok haqida

Yu.B.Gippenreyter

L.I.Bojovich,
V.S.Muxina

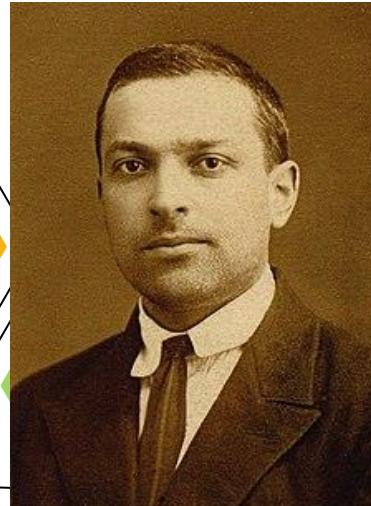
shaxsning
rivojlanishi

psixik
rivojlanishning
davrlari

A.S.Vigotskiy,
A.N.Leontev

Jahondagi ta'limiy nazariyalar

bola intellektining
rivojlanishi (J.Piaje)

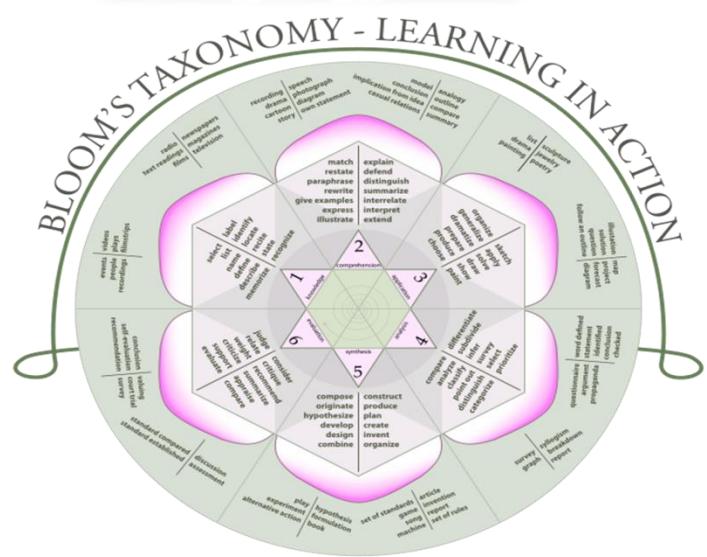

eng yaqin rivojlanish
sohasi (L.S.Vigotskiy)

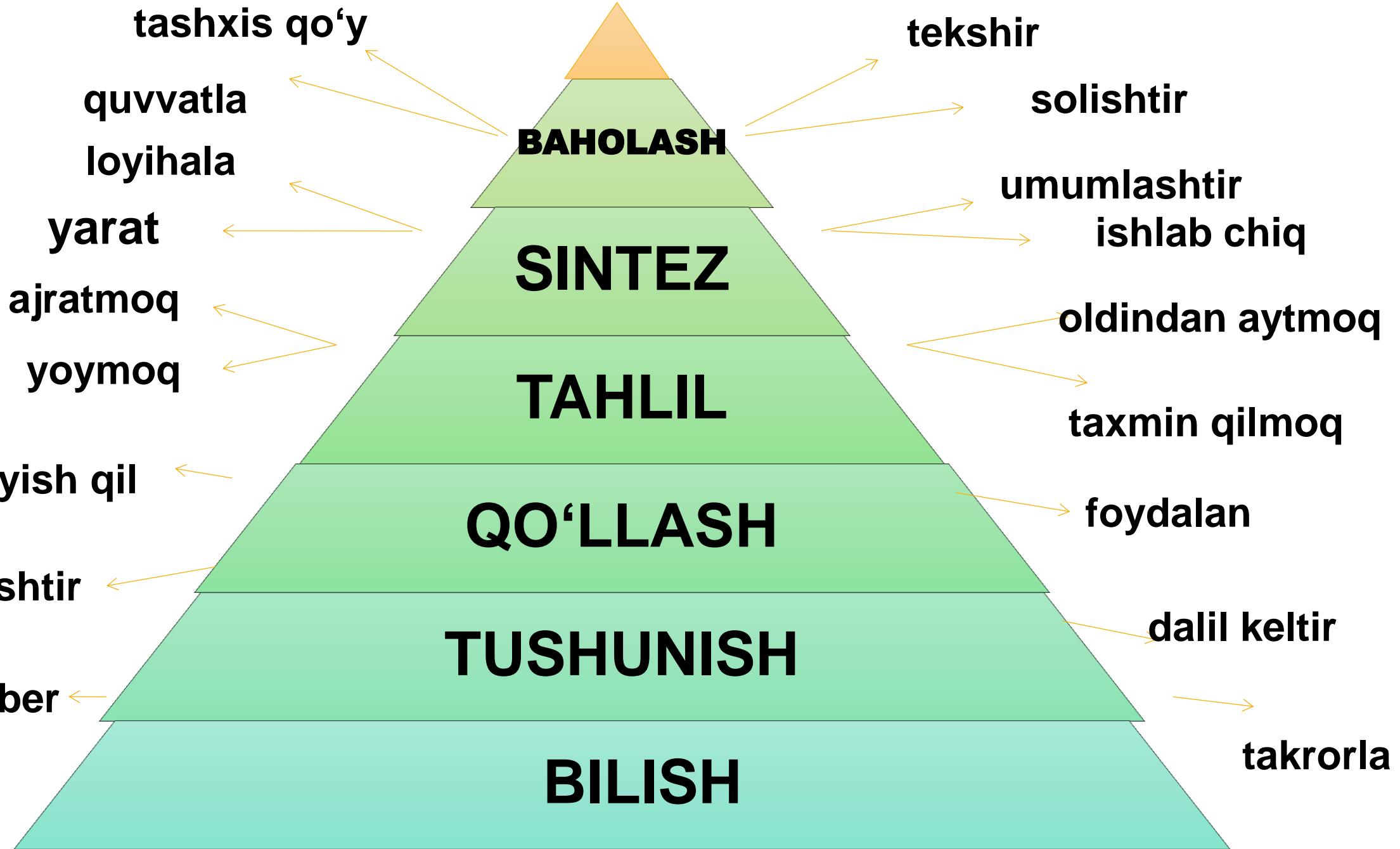
o'quv maqsadlari
taksonomiyasi
(B.Blum)

intellektning ko'p
turliligi (G.Gardner)

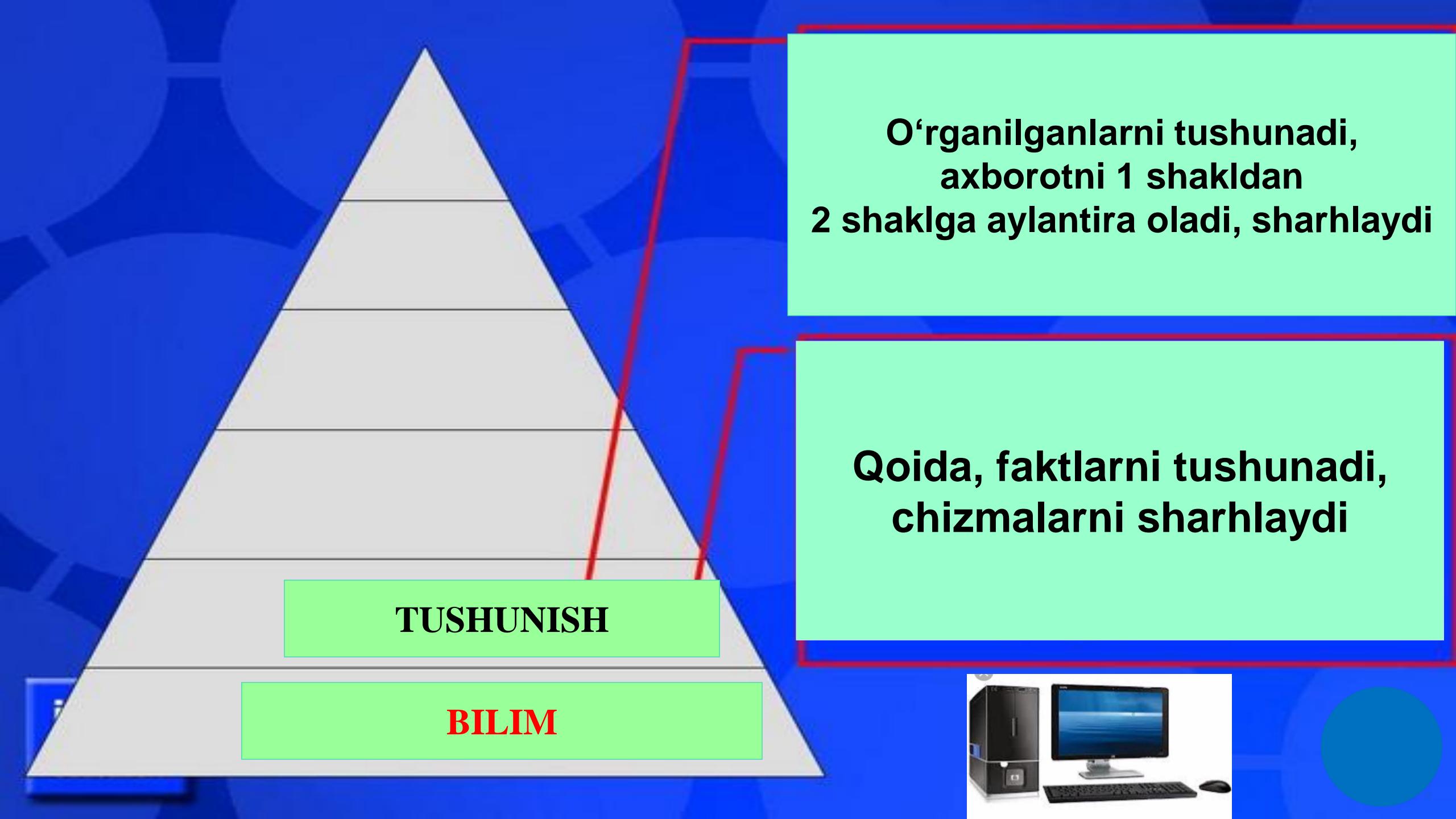
Amerikalik psixolog va pedagog **Benjamin Blum** bilish va emotsiyal pedagogik maqsadlarning taksonomiyasini **1956-yilda** yaratadi va “Blum taksonomiyasi” deb nomlaydi. (**Taksonomiya - borliqning murakkab tuzilgan sohalarini tasniflash va tizimlashtirish nazariyasi**). Blum taksonomiyasi bir necha bosqichli savollar tizimi bo‘lib, o‘quvchi tomonidan manbalarni o‘rganishda qo‘l keladigan usullardan biridir.

BILIM

**O'rganilganlarni eslab qolish
va qaytarish**

**O'quvchi asosiy atama,
tushuncha, fakt, qoida va
tamoyillarni biladi**

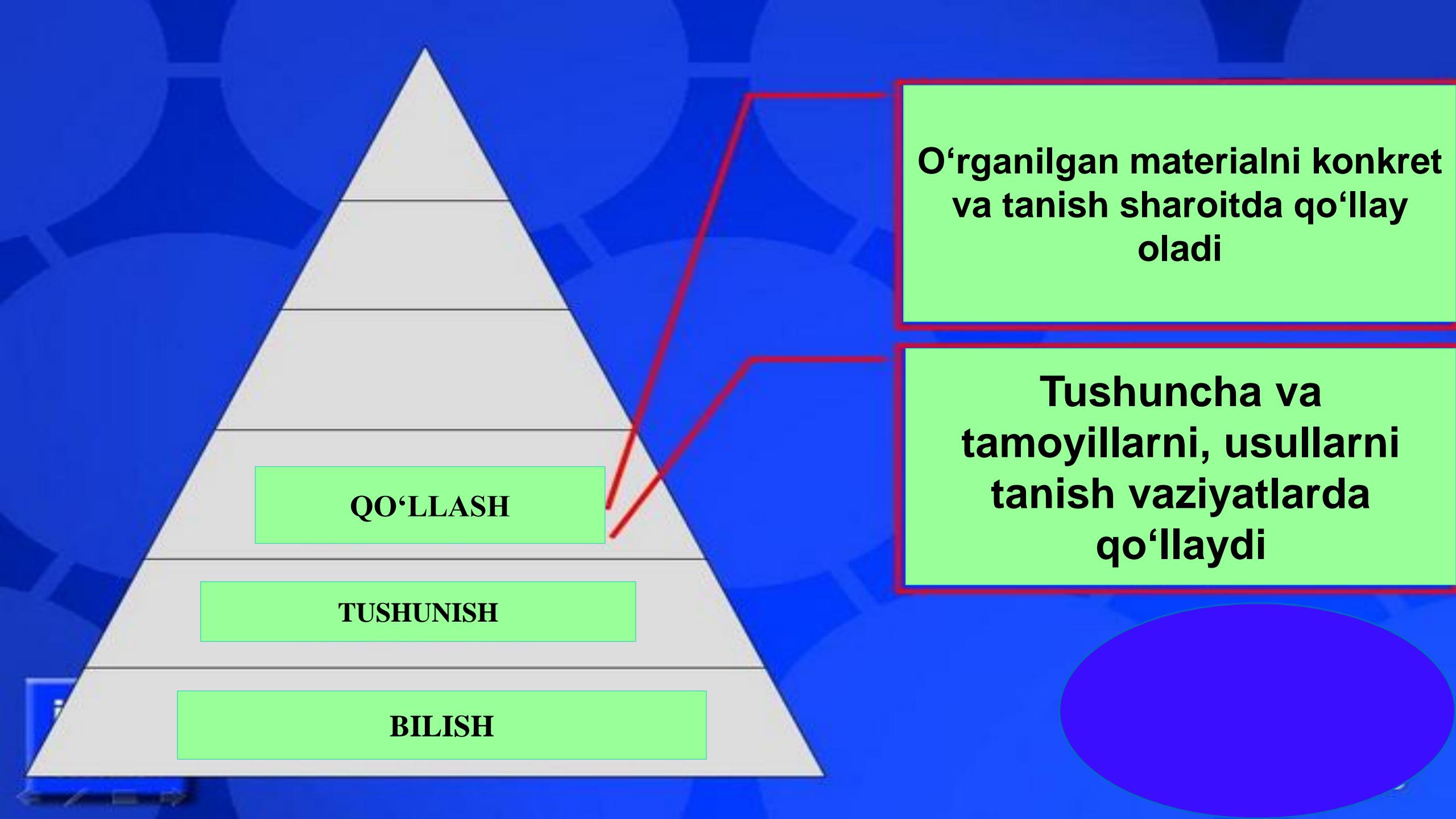
O‘rganilganlarni tushunadi,
axborotni 1 shakldan
2 shaklga aylantira oladi, sharhlaydi

Qoida, faktlarni tushunadi,
chizmalarni sharhlaydi

TUSHUNISH

BILIM

BILISH

TUSHUNISH

QO'LLASH

**O'r ganilgan materialni konkret
va tanish sharoitda qo'llay
oladi**

**Tushuncha va
tamoyillarni, usullarni
tаниш vaziyatlarda
qo'llaydi**

**Mavzuni parchalab, tizimlaydi,
g'oyalar o'rtasidagi munosabatlarni
tahlil qila oladi**

**O'quvchi axborotning
ahamiyatini baholaydi, mantiqiy
muhokamalardagi xatolarni
ajratadi, fakt va natijani
farqlaydi**

TAHLIL

QO'LLASH

TUSHUNISH

BILISH

SINTEZ

QO'LLASH

TAHLIL

TUSHUNISH

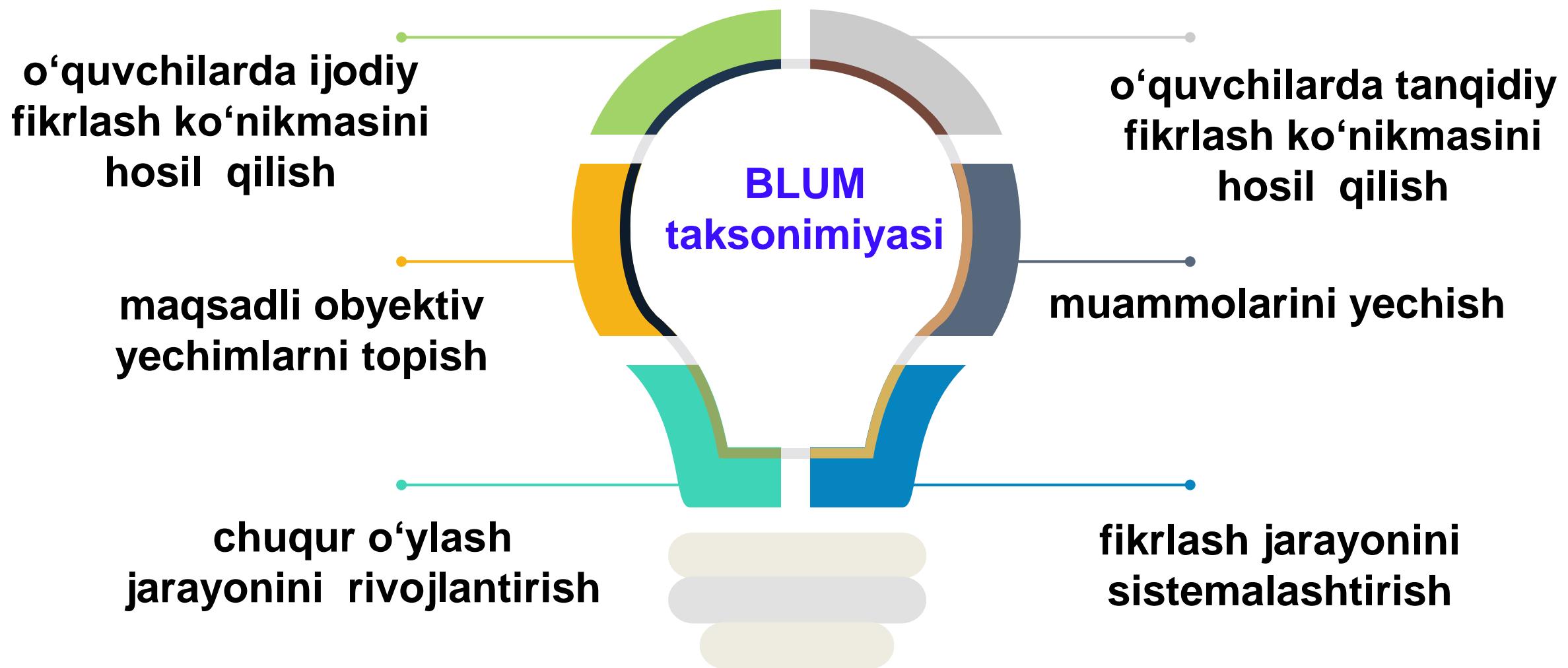
BILISH

**Yaxlitlash uchun elementlarni birlashtira olish
ko'nikmasi**

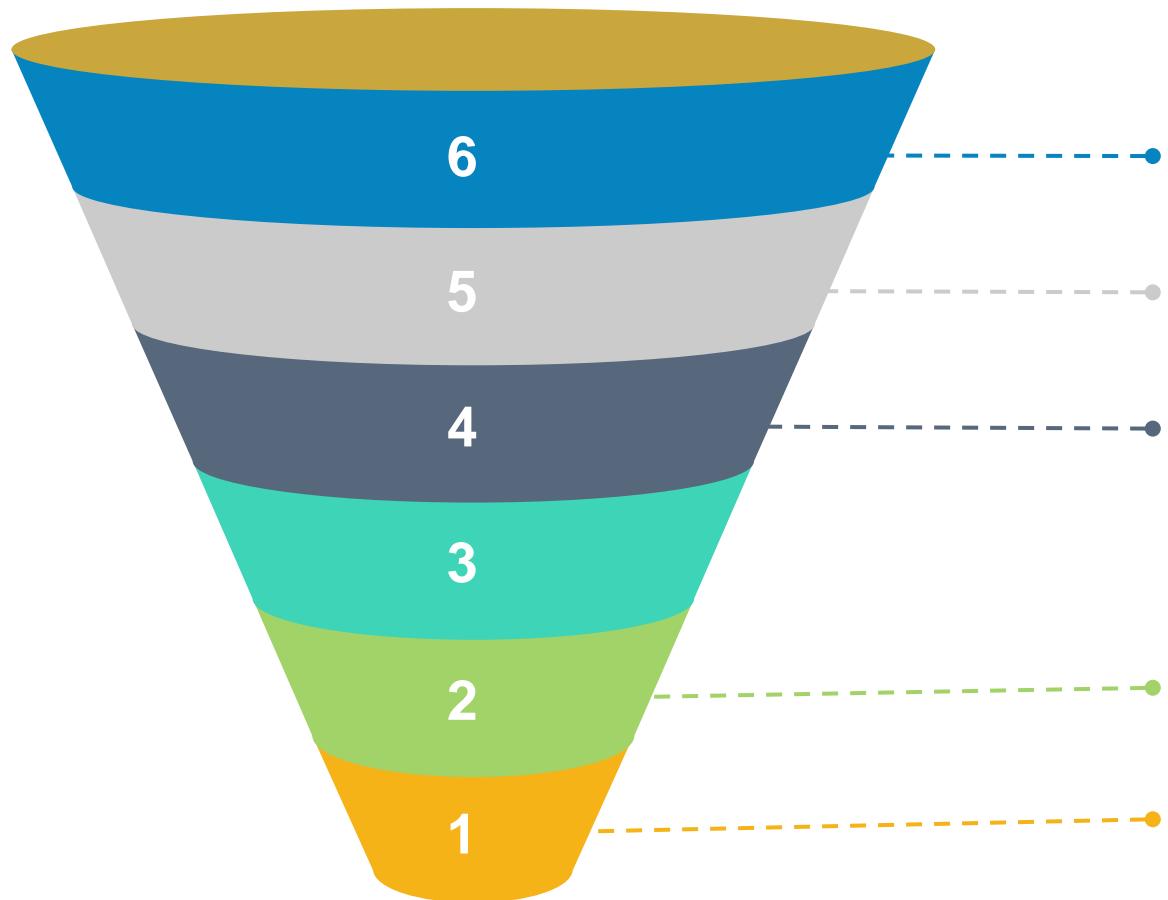
**Axborot tayyorlaydi, harakatlar rejasini
tuzadi, ijodiy topshiriqlarni bajaradi,
shakllantiradi, taxminlarni tekshiradi**

Bir necha bosqichli savollar tizimining asosiy maqsadi:

Bu maqsadlarga qachon erishish mumkin?

- o'qituvchi o'quvchining chuqr o'yash jarayonini rag'batlantirib borish
- o'quvchilarda ijodiy fikrlash ko'nikmasini shakllantiruvchi topshiriqlar berish
- o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmasini hosil qilish usullardan foydalanish
- interfaol darslarni tashkil qilish
- o'qituvchining mahotariga bog'liq

Shuning uchun ham Benjamin Blum fikrlash jarayonini sistemalashtirilgan holda bir necha bosqichli savollar tizimini ishlab chiqqan.

• E'tiborlaringiz uchun rahmat!

- rasmiy veb-sayti**
- <http://www.sammoi.uz>**

- maxsus rasmiy telegram kanal**
- <https://t.me/sammohm>**